

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- PRIJS
Voor de Stad . . . 12.
Voor het post . . . 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
Hortius.
(Verschijnt drie malen in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIE
15-cents de regel
Indien 25-cents de regel

HET ENGLISCH GOVERNEMENT

EN HET

Collegie te Maynooth.

Bij het onatoinig geschreeuw, dat van alle kanten door het ongelooft, 't welk allerlei gedaanten aangenomen heeft, in onze dagen wordt aangeheven, bij dezelfde woede tegen het Catholijk Lucern, omdat die onafhankelijke staat besloten had tot het oprigten van een jesuiten-collegie met zeven leden bestaande; bij den vrijheidmoordenden aanslag der vrijkorpsen op Lucern (door de Goddelijke Voorzienigheid geheel verijdeld); bij het voorstel om de jesuiten uit geheel Zwitserland en diensvolgens ook uit de vrije onafhankelijke Catholijke kantons, die het oorspronkelijk vrij Zwitserland uitmaakten, te verdrijven; in het voorstel, door het Engelsch gouvernement aan de keizers gedaan, om de inkomsten van dat collegie te Maynooth, door jesuiten bestaand, wordende, te vermeerderen, eene hoogst merkwaardige gebeurtenis. Merkwaardig vooral zijn de redenen, door den minister PEEL, tot ondersteuning van zijn voorstel aangevoerd; zij verdienen in hooge mate de aandacht van alle staatsmannen.

Het Engelsch ministerie heeft, op eene loyale wijze, de hoopvolle verwachting der Catholijken bevestigd.

Sir Robert Peel heeft met beleid en moed alle verzandingen overwonnen. De protestantsche meetings, die sedert veertien dagen in Engeland en Ierland gehouden werden, om tegen het ontwerp des ministers te protesteren, hebben hem niet doen terug deinzigen; zoo min als de dweepiske petitiën, die tegen zijn ontwerp aan het lagerhuis gerigt zijn geworden. Hij is doof gebleven voor het geschreeuw der anti-Catholijke pers; hij heeft het gevaar getrotseerd met die bedaardheid en dien moed, die den waren staatsman bezielden, als hij een' plicht van regtvaardigheid te volbrengen heeft.

De belangrijke kwestie betrekkelijk Maynooth, had bezwaarlijk eene oplossing kunnen erlangen, die gelijktijdig meer echt liberaal en meer voldoende voor de Catholijken wezen kon; maar, ten einde onze lezers in staat te stellen om te oordeelen over de waarde van deze regtvaardige daad des Engelschen governements, willen wij met weinige woorden iets zeggen over Maynooth, dezelfde tegenwoordigen toestand en den toestand dien het Engelsch ministerie aan dat beroemd gesticht voor de toekomst verzekeren wil.

Maynooth is eene kleine stad in het graafschap Kildare, eenige mijlen van Dublin gelegen en zou weinig bekend zijn, als niet het Catholijk seminarie in dezelve gevestigd algemeen bekend was onder den naam van collegie van Maynooth. De stichting van dat seminarie dagteekent van 1795. Derselbe oorspronkelijk doel was om te voorzien in de clericale opleiding der Catholijke geestelijkheid, die tot dusverre, uit hoofde der afschuwe-

lijke verbods- en strafwetten, genoodzaakt was geweest, de toevlugt te nemen tot seminariën en universiteiten van het vast land. (1) Het Iersche parlement, alstoen uitsluitend protestantsch zijnde, bewilligde, op het voorstel des onder-konings van Ierland, in het toestaan der noodige fondsen ter oprigting van het koninklijk collegie van St. Patric, 't welk in de maand oktober van hetzelfde jaar voor vijftig kweekelingen geopend werd. Dit gebeurde onder de regering van George III; de beroemde PITT was alstoen eerste minister. Lord CAMDEN, onder-koning van Ierland, werd belast met het leggen van den eersten steen der eerste nieuwe Catholijke inrigting van Ierland en op het einde der parlementaire zitting bedankte hij, in naam des konings, de lords-kamer en het huis der gemeenten « voor de wijze stichting in Ierland gemaakt, ter opleiding van de Roomsche-Catholijke geestelijkheid. » Opmerkelijk is het, dat die wet, door de beide kamers, met eenparige stemmen werd aangenomen, hoewel destijds de Catholijken nog in geen derzelve als leden toegelaten werden, en de bisschoppen der aiflikaansche kerk in de kamer der lords tegenwoordig waren.

Later beproefde men om bij het seminarie van Maynooth een collegie te voegen voor kweekelingen van den leekenstand; maar die poging slaagde niet gelukkig en in 1817 zag men van dat plan af. Het getal der studenten in de theologie vermeerderde van tijd tot tijd, naarmate de gelouwen uitgestreker werden. Sedert dien tijd is er jaarlijks eene toelage door de beide kamers toegestaan geworden, nu eens van achtduizend, dan eens van negenduzend ponden sterling. Het collegie is te midden van vier en vijftig akkers grond, een park vormende, gelegen. Het bestuur van het huis is toevertrouwd aan een' president, een' vice-president, een' procurator en tien professoren. Het getal der kweekelingen bedraagt tegenwoordig vierhonderd veertig; maar het collegie geniet van deze zeer geringe inkomsten. Tweehonderd vijftig hanner worden in hetzelfde opgenomen tegen eene geringe retributie van acht ponden sterling bij hunne intrede in het gesticht, terwijl hun verblijf in hetzelfde gewoonlijk vijf jaren duurt. De andere studenten worden er in heelen of halven kost opgenomen, de eersten betalen jaarlijks drie en twintig ponden sterling en de anderen de helft van die som. De eenigste middelen om de uitgaven van het etablissement te dekken zijn alzoo: de toelage van het gouvernement, het kostgeld en de donatiën der liefdadigheid. Het collegie heeft daarenboven een inkomen van ongeveer duizend ponden sterling, 't welk door dezelfde eigendommen wordt opgeleverd; want eene acte van het parlement had hetzelfde geautoriseerd, om vaste goederen, die som opbrengende, te bezitten in de doode hand.

Het eerste plan der stichters van Maynooth schijnt milder te zijn geweest, dan de tegenwoordige ha-

(1) Voor de eerste Franse revolutie, bestonden er in Frankrijk en in de toenmalige Oostenrijksche Nederlanden, ondergeschikte Iersche seminariën.

krompen toestand van hetzelfde zou doen vorenden; want men had er aan gedacht, om het geheel stelsel der Iersche universiteiten in dat collegie te organiseren. Maar die ontwerpen werden nooit geheel en al verwezenlijkt. De voordeelen, aan het koninklijk collegie van St. Patric toegestaan, konden aanmerkelijk toeschijnen op een tijdstip, toen de Catholijken nog van alle burgerlijke regten verstoken waren; maar in wezenlijkheid beteekenden zij zeer weinig, en sedert de emancipatie was er niets goeds gedaan geworden om het collegie van Maynooth op de hoogte te plaatsen die door den tegenwoordigen toestand der Catholijken gevorderd werd.

De wet die verbodt eigendom in de doode hand te bezitten, was ten behoeve van Maynooth ingetrokken tot een beloop van de som die wij boven hebben vermeld.

Men begrijpt, dat voor een zoo uitgestrekt etablissement de inkomsten niet gevezenredig waren, aan de dringendste behoeften. De verdeling der fondsen was niet toereikend om aan de professoren eene behoorlijke jaarwedde toe te kennen, en er bleef volstrekt niets over tot het doen der noodige reparatiën; zoodat het gesticht meer en meer in eenen toestand van verval geraakte.

Dit had dan ook ten gevolge, dat jaarlijks, op de gewone synode der Iersche bisschoppen, eene deputatie dier prelaten zich naar den onder-koning begaf, om de aandacht van het gouvernement op den achteruitgaanden toestand van het seminarie van Maynooth te vestigen en vermeerdering der toegestane toelage te verzoeken. Een adres, door twee en twintig Iersche bisschoppen onderteekend, werd onlangs aan lord EXETER overhandigd. Uit dat stuk blijkt, dat de president van het collegie dikwerf genoodzaakt is om de studenten gedurende twee maanden naar huis te zenden, louter als een maatregel van bezuiniging; en dat ondanks de groote karigheid, waarmede alles in het huis verrigt wordt, het collegie genoodzaakt is geweest om eene schuld aan te gaan van 4,000 ponden sterling (ruim / 55,000). Het blijkt dus boven, dat het getal der kweekelingen, die kostgeld betalen, jaarlijks vermindert, mithoofde van de toenemende ellende des lands en dat men vaak verplicht is om de kweekelingen weg te zenden, wat dat zij hunne studien hebben voltooid.

Nadat sir Robert Peel aan het huis der commons had betogd, dat de toegestane toelage ontzettend is, heeft hij de drie volgende vragen voorgesteld en in zijne redevoering ontwikkeld:

Betaamt het ons, het collegie van Maynooth in den wankelbaren toestand te laten waarin het thans bevindt? Kunnen wij alle betrekking met die inrigting verlieten, door aan de Iersche Catholijken de zorg voor het onderhoud van die Iersche inrigting over te laten? Of eindelijk moeten wij hetzelfde op eene hijale wijze ter hand komen, door aan hetzelfde de noodige hulpmiddelen te leveren tot het erlangen van alle die uitbreiding, die eene groote inrigting van openbare

onderwijs voor de geestelijkheid van de in Ierland heerschende eeredienst, waardig is. SIR ROBERT PEEL omhelsde dit laatste gevoelen en betoogde dat de beide eerste **infringities** waren.

Na zooveel te hebben gesproken, dat men een Catholijk seminarie opgericht en gedoteerd heeft, meent sir ROBERT PEEL dat het billijk en betamelijk is, om aan hetzelfde de middelen van bestaan te leveren, welke door dezelfde ontwikkeling worden gevorderd. Nu, ten tijde toen Maynooth gesticht werd, telde het uitgeput Ierland nauwelijks vier millioen Catholijken; thans zijn er *seven million vijfmaal honderd duizend* Catholijken. Van daar die noodzakelijkheid om het personeel der geestelijkheid te vermeerderen en aan het collegie, hetwelk toe haar onderwijs gesticht en gedoteerd is, ruimer inkomsten te verschaffen. Genoeg, wat de eerste vraag betreft.

Wat de tweede aangaat, namelijk, om de godsdienstige schroomvalligheid zoo ver te drijven van te weigeren, betrekkingen te onderhouden met eene Catholijke inrigting en haar de middelen te verleenen, om te verspreiden wat men meent dwaling te zijn, deze heeft zoo weinig gewigt, dat zij in eenen tijd toen de Catholijken van alle burgerlijke regten verstoken waren, een parlement, dat geheel en al uit protestanten bestond, niet heeft tegengehouden. Te beweren, dat Engeland zijn geloof verraadt als het Maynooth ter hulp komt, dit ware, zegt de minister PEEL, het proces opmaken van GEORGE III, van PITT en van de parlementen, die, sedert vijftig jaren, fondsen toestaan voor het koninklijk collegie van St. Patric. Overigens heeft sir ROBERT PEEL doen opmerken, dat men door het intrekken van alle toelagen voor de toekomst, er niet in slagen zou om de kweekschool te vernietigen waaruit Ierland zijne priesters trekt; want de Catholijke liefdadigheid zou op eene ruime wijze in haar onderhoud voorzien. In deze omstandigheden meent de minister, dat men beter partij moet trekken van het aanwezig van het Catholiekisme in Ierland, en Maynooth onderhouden moet op eene wijze, die het gouvernement waardig is.

Kapitein BERNARD OSBORN ondersteunde het voorstel van sir ROBERT PEEL, en bijvoegde: «Daar is het geloof, dat het onmogelijk is, om de zeven millioenen Iersche Catholijken, protestantsch te doen worden; maar ik, dat wij alles wat van ons afhangt doen moeten, om er goede Catholijken van te maken. In allen gevalle, heeft ieder student van Maynooth eenen bijbel in zijn bezit. Het schijnt mij toe, dat de kwestie niet is om te weten of Ierland al dan niet Catholijke priesters hebben zal, maar of het godsdienst-bedienaren zal hebben, die door hunne opleiding letterkundige kennis en theologische wetenschappen deszelfs godsdienst waardig zijn.» Betrekkelijk de tegenwerping, dat door het aannemen van het voorstel des ministers de dwaling zou worden aangemoedigd, meent de spreker, hoewel protestant zijnde, dat het vrij moeilijk zijn zou, om te beslissen waar de waarheid is en vraag welke dwaling het is, die bevestigd ware om hier uit te doen.

Sir ROBERT PEEL heeft aangebond, dat het onmogelijk zij geenerlei acht op de Catholijken te slaan; hij zei, dat het gouvernement zich onophoudelijk met het aannemen van de wetten, die in Malta, te Gibraltar, op het eiland Mauritius, in Canada, in Indië en in de Indische koloniën van het Britsch Rijk.

«Kunnen wij, zeide de minister, nadat wij in 1800 aangenomen hebben, en ons parlement jaarlijks bekrachtigt, hetgene door de Iersche wetgeving gedaan is, aan de Iersche Catholijken zeggen: «De gunst die u is toegestaan geworden onder het beheer van PITT zijn wij uit genoodsdadigheid maar gepoedzaakt u te onttrekken. Geloof mij, myne heeren, wij zullen er nooit

toe geraken, om hen, die wij van deze gunsten zullen beroven, te overtuigen, dat genoodsdadigheid bezwaren, welke GEORGE III, PITT en het protestantsch parlement van hun land niet hebben toegestaan, om als genoodsdadigheid om alle betrekkingen met hen te verbreken. Maar zullen wij ons consequent te zijn, vervolgens om de toelagen ten voordeele der presbyteriaansche leeraars weigeren? Zult gij de hulpmiddelen inhouden, welke aan de Catholijke priesters in de koloniën zijn toegestaan. Zult gij de wet intrekken, die Catholijke kapellanen aan de gevangnissen in Ierland geeft? Zult gij ook de wet intrekken, welke de tegenwoordigheid van eenen Catholijken priester in de werkhuizen, voor de armen, bestond, wetigt? Gij zult de logica zoover niet drijven. Er blijft ons dus maar eene partij te kiezen over, die van den toestand van Maynooth te verbeteren, en als ik zeg verbeteren, dan spreek ik alleen van hulpmiddelen ter beschikking van hetzelfde te stellen, want ik zou niet willen dat de tusschenkomst van het gouvernement, in het systeem van opleiding, welk er gevolgd wordt, het goede, dat wij uit eene daad van liberaliteit kunnen trekken, kwame vergiften. Ik begeer die inrigting te behandelen met edelmoedigheid, in de hoop, dat wij gemoederen zullen vinden, die even goed gestemd zijn als de onze, en dat de wisseling van goede verstandhouding wederkerig zijn zal.»

Het plan van sir Robert Peel komt hoofdzakelijk hierop neder:

- 1°. Dat de patronen van Maynooth een burgerlijk persoon zullen nitmaken, onder de benaming van patronen van het collegie van Maynooth; dat zij vaste goederen zullen kunnen bezitten in de doode hand ter concurrentie van een jaarlijksch inkomen van drie duizend ponden sterling (36,000 gulden);
- 2°. Dat de traktementen der professoren aanmerkelijk zullen worden vermeerderd, enz. en 3°. Dat dertig duizend p. sterl. zullen worden toegestaan voor reparatiën, en 4°. spreekt hij over het toezigt over het collegie.

Na zijn plan voorgesteld en onderscheidene bijzonderheden aangevoerd te hebben, verzekerde sir ROBERT PEEL, dat zijne bill met erkentelijkheid, door de Catholijken zou aangenomen worden.

«Wij hebben, zeide hij, dezen maatregel niet ingevoerd, zonder denzelf aan hooge autoriteiten in de Catholijke Kerk mede te deelen. Niet, dat wij er het onderwerp van eenigerlei bepaling van hebben gemaakt. Wij hebben aan die autoriteiten onze inzichten te keenen gegeven en wij hebben reden om te gelooven, dat zij er over voldaan en erkentelijk zijn geweest. Wij hebben alle reden van te gelooven, dat zij de aanpakking daarvan krachtig zullen aanbevelen en dat het verstandig en achtbaar gedeelte des Catholijke gezindheid dien maatregel ontfangen zal in eenen geest van verzoening.»

TURKIJE.

De woelingen en geheime aanslagen van welke eenige Grieken zich overgeven, met het doel, om de Turkije onlusten te verwekken, schijnen het Osmanisch kabinet in geene geringe mate bezig te houden. Die woelingen bezemen den divan eene onrust en een misrouwen in, welke de geruststellende woorden, noch de verzekeringen der vreemde vertogenwoordigers niet in staat zijn geweest tot bedaren te brengen. De divan verdenkt eene der vreemde mogendheden van medeplichtigheid aan de vijandige oogmerken van Griekenland tegen Turkije; en daar hij overigens geen het minste vertrouwen stelt in de Europeesche kabinetten, wree geheime bedelingen hij aangedaan, welke hij geen wettig gestap op de vreemde vertogen, die hem bij de minister er zake van deze kwestie gehouden conferentie gegeven zijn geworden. De vertogenwoordigers van

de drie beschermende mogendheden van Griekenland verlieten het aan den divan dat zijne vrees overdreven is, dat de kentekenen van onrust, die men op de grenzen bespeurt, op zich zelve staan en geen stelligheid met den goddelijken geest aan de Grieksche gouvernement; de vrees van zijne zijde, oorschoon de gezanten hoort kunnen wilwende verzekeringen bedankende, handelt alof hij door een oogenschijnlijk gevaar bedreigd werd. Aan den seerskier van Rumilië zijn bevelen gezonden om op de grenzen een observatie te houden. De algemeene legerplaats zal, zegt men, niet meer dan vier mijlen van het Grieksche grondgebied verwijderd zijn, en de Turksche troepen kunnen dus het een of ander oogenblik met de Grieksche soldaten in aanraking komen. Het kan niet anders of die maatregel moet tot draeyige botsingen aanleiding geven. De meer wijl hij de tusschen de Grieken de Turken bestaande verhouding van voedsel zal geven.

ZWITSERLAND.

Ofschoon in de zitting van den landdag geen enkel voorstel gedaan noch behandeld; veel minder eenig besluit is genomen geworden; zijn de beraadslagingen niet te min hevig toegegaan. De handelingen van het opperste uitvoerend bevel schijnen geene der partijen te bevredigen. De graaf Crotti de Costiglioli heeft, op zijne beurt, uit naam der Sardinsche regering, welke hij in Zwitserland vertegenwoordigt, aan het edgenootschappelijk bevel eene nota behandigd betrekkelijk de jongste gebeurtenissen, waarvan dit land het tooneel is geweest.

Men zegt dat ook van het hof van Berlijn eendergelijk manifest te Zurich is aangekomen.

De regering van Basel land doet pogingen om de bewerkers van de nieuwe aan de vrijkorpse gedane oproeping te ontzetten en te doen smelten.

ENGLAND.

De beraadslagingen over het wetsontwerp tot begiftiging van het collegie van Maynooth, zijn eindig in den ochtend van den 19 dezer, na eene zitting welke niet minder dan elf uren geduurd heeft, tenside gebracht. De uitslag der stemming, welke oogenblikkelijk na eene wederbering van sir Robert Peel heeft plaats gehad, was eene schitterende zegen voor het ministerie. De tegenstanders van het ontwerp hadden bij thande van den heer Colclough voorgesteld, om de behandeling van het aangevoerde vraagstuk voor zes maanden uitstellen, doch hun voorstel werd met 323 tegen 179 stemmen verworpen. Het gevolg dier stemming was de goedkeuring van de tweede lezing en de aanneming van het ontwerp met 347 stemmen.

De groote gebeurtenis der zitting was de redevoering van den lord thesaurier. Onnoodig is het te zeggen, dat hij eenen diepen indruk op de kamer maakte. De ingebrachte stemming bewijst dit genoeg. «Wanneer het hof van sir Robert Peel meer waarde, meer waardigheid, meer sprake en gevestigde overtuiging, en het zijne, deze hoedantigheden, welke hem steeds in het parlement zoo invloedrijk deden zijn. Hij heeft zich bereid gevonden al de ernstige tegen het ontwerp gemakte tegenwerpingen beantwoord, hij heeft een stuk voor stuk het schijnbaar zoo stevig door zijne tegenstanders opgeworpen stellingen afgebroken. Hij is voor geen enkel verwt teruggedeinsd, zelfs niet voor dat, hetwelk men hem meer dan eens gedurende deze beraadslagingen toedruide, van zijne partij aan zijne persoonlijke overtuiging opgeofferd te hebben; hij heeft niet eens zelfs beproefd, zich van dat verwt te zuiveren, maar zich grootmoediglijk ter brandoffer aanboden, altijd om genade roepende voor de wet, welke zoo veel moeite gedaan verwekt,

zoovele verbittering gaande gemaakt heeft en aan welke hij niet zonder reden, het hoogste gewicht hecht. Sir Robert Peel had met alle vooringenomenheid te worstelen, en echter hebben zelfs zijne hevigste tegenstanders hem hunne herhaalde toelichtingen niet kunnen onthouden. Toen hij van de gelukkige uitwerkselen sprak die de handhaving der bill in Ierland zou te weeg brengen, van de gevoelens van dankbaarheid, met welke de Catholijken van dat land, sedert zoo lang onder het juk eener verfoeijelijke dwingelandij gekromd, haar zonden ontvangen, werd zijne steeds zoo krachtvolle taal roerend en de kamer beantwoordde hem met cenparige toelichtingen. Het oogenblik was gunstig om te doen uitkomen al wat Engeland in kracht en in magt zou winnen, door zich de sympathien van Ierland te verzekeren, voor het geval, dat een oorlog met Noord-Amerika de samenwerking van al de armen, over welke de Britsche regering beschikt, zou noodig maken. Sir Robert Peel heeft met behendigheid van die gelegenheid gebruik gemaakt, en zijne laatste woorden, die den stempel dragen van de zuiverste vaderlandsliefde, hebben waardiglijk eene rede besloten, welke in al deszelfs deelen een meesterstuk is van welsprekendheid.

Een paar dagen geleden verspreidde zich het gerucht dat de hertog van Wellington het huis der lords, ten gevolge eener plotselinge en ernstige ongesteldheid, had moeten verlaten. Het bleek echter weldra dat men zich vergist had, en dat de hertog zich zoo wel als ooit bevond. Hij zelf heeft door de dagbladen bekend doen maken hoe de vergissing denkkelijk daaruit ontstaan is, dat hij een zijner medeleden, die het gebruik des gezichts mist, onder den arm tot aan de deur van het huis had geleid.

De stembest Batavier is te Londen eene rijke verzameling zakaften aangebragt; door de Nederlandsche regering als geschenk voor het nieuw beursgebouw dezer hoofdstad, ten gebruike der deelhebbers aan de vereeniging van Lloyd's, bestemd.

De uit Bombay ontvangen dagbladen bevatten de tijding, dat de expedite van Sir C. Napier, gouverneur van Scinde, tegen de bezettingen ten westen van Sakhar mislukt is.

Men leest in een Londensch dagblad:

Als men onlangs van eenen armen Duitschen kleedermaker, die gelekkig genoeg mogt zijn, onder zij medebehoevende medeburgers, eene aanzienlijke hoeveelheid aardappelen uit tedeelen, 300 kunnen ook wij, op eenen kleedermaker roemen, die bij grooteren rijkdom niet minder milddadig is.

De alhier gevestigde kleedermaker Charles Stolz heeft dezer dagen aan het bureau van zijn gild een gift open toekomen van 14000 p. et. en tevens aan het gild ten geschenke gegeven een landgoed, hetwelk hij beloofd heeft, ten zijnen koste te zullen doen omringen en meubelen, tot een gesticht, ter oppeming van de behoevende kleedermakersgezellen, zoodat de onderscheid tot welke natie of tot welke godsdienst zij behooren.

Genoemde heer Charles Stolz is de eenige zoon van wijlen den kleedermaker Theodorus Stolz, gebortig uit het groothertogdom Baden, die na zijn ambacht omstreeks dertig jaren te Londen te hebben uitgeoefend, zich met der woon is gaan vestigen te Hyeres, in Frankrijk, waar hij in 1833 gestorven is; na bij een testament, het welk meerdere legaten bevatte, er onder anderen een van fr. 60,000 aan de polytechnische school te Parijs vermaakt te hebben.

SPANJE.

Koningin Isabella zal in de helft der maand moerharb reis aanvangen.

De kandidaten zullen waarschijnlijk nog voor dien tijd tot 10 oktober geproclameerd worden.

Volgens de laatste te Madrid uit Algiers ont-

vangen berichten, bevond Abd-el-Kader zich met duizend ruiters te Bineida.

FRANKRIJK.

Men zegt, dat gedurende des konings kort verblijf te Eu, de hertog de Broglie het kanaal is overgestoken, om de laatste onder van Z. M., betreffende de kwestie van het recht van onderzoek, te ontvangen.

Eerlang worden de hertog en de hertogin van Salerno, benevens de graaf van Trapani, te Marseille verwacht; zij begeven zich naar Parijs, om aldaar de koninklijke familie te bezoeken.

De weduwe van Joseph Bonaparte, gravin de Surveilliers, is in ver gevorderden leeftijd te Florence overleden.

Men verzekert dat de infanta, gemalin van Don Carlos, ernstig ongesteld is. Eenige geneesheeren uit Parijs zijn naar Bourges ontboden.

De laatste lid van het parlement van Parijs, de ridder de Mouchy, officier van het legioen van eer, honorair president van het hof van Amiens, is den 15 dezer, in zijn 85 jaar, te Compiègne overleden.

De Revue de Paris verzekert, dat de hertog de Broglie en dr. Lushington de grondslagen hebben gelegd van eene overeenkomst, omvattende een groot aantal artikelen betrekkelijk den slavenhandel. Als beginsel is aangenomen, dat een eskader zal worden gestationeerd op de kust van Afrika. Het getal der Engelsche en Fransche schepen zal hetzelfde zijn. De Fransche station zal nooit minder dan een fregat der eerste klasse en 5 lichtere vaartuigen sterk zijn. De hertog de Broglie brengt naar Parijs de minuit dezer voorloopige overeenkomst mede, die waarschijnlijk voor het sluiten der kamers zal worden geratificeerd.

Nopens de ongesteldheid van den heer Guizot stemmen de dagbladen niet overeen. Het Journal des Debats stelt hem zeer licht en onbedadend voor, terwijl de Presse en de National daaraan een meer ernstig karakter geven.

Eene gewoonlijk goed onderigte correspondentie laat zich over dezelve volgende wijze uit: Het schijnt dat de heer Guizot gevaarlijker ziek ligt dan men zegt. De deuren van het hotel zijn gesloten. Hij ontvangt niemand en blijft het bed houden. Hij doet noch teekent iets meer.

De leverkwaal, aan welke hij lijdt, is even als alle ziekten van dien aard, zeer ernstig.

Hij heeft eene zeer slechten nacht gehad. Het hof laat alle uren naar den toestand van den zieke vragen.

De justitie heeft in de straat Montmartre te Parijs eene geheime drukkerij ontdekt.

De Constitutionnel kondigt aan en de Siècle en Revue de Paris bevestigen het, dat de oppositiepartij voornemens is, het ministerie ernstig te interpellieren, wegens de onlange door den grootzegelbewaarder afgelegde verklaring, over de ten uitvoerlegging van gewaande wetten, bij welke sommige godsdienstige genootschappen worden verboden.

De beraadslagingen over de buitengewone credieten, welke binnen acht of tien dagen worden te gemeet-gezien, hieden, volgens den Constitutionnel, eene daartoe bij uitnemendheid geschikte gelegenheid aan.

De liberalen, die grootpraters van vrijheid, zullen dus eene nieuwe poging ten gunste der willekeur gaan beproeven. Zij moeten verhoudswetten en vogelvrijverklaringen hebben, even als hunne vrienden in Zwitserland. Doch, wij beklagen hen als hunne verlangens verijdeld worden; want partijen, die noch de rechtvaardigheid, noch de beginselen-zelve aan welke zij hun aanvreesen verschuldigd zijn, verbiedigen, zijn partijen zonder toekomst.

De voor Algiers, zoo gewichtige kwestie van het daarstellen eener bank te Algiers is door den al-

gemeenen raad der Fransche bank beslist geworden. Te Algiers zal een speciaal kantoor worden opgericht met een kapitaal van 10 miljoen en bestuurd door de Fransche bank, die tot deze sum 2 miljoen zal bijdragen. Ten dezen aanzien zal eerlang eene wet bij de kamers worden aangeboden.

Men leest in het dagblad Océanie:

Het moet vreemd voorkomen, dat dr. Bog gedeelten van den aardbol zijn waar de naam van Napoleon nog niet doorgebrongen is. Te Tatal is hij sedert lang bekend; maar de geschiedenis van den Keizer, zoo als men die onder de inboorlingen verspreidt en zoo als ze door hem geleerd wordt, is curieus. Ziehier hoe de Indianen de verhalen en hoe men ze hun geleerd heeft:

Napoleon was een groot krijgsman; doch hij was geen Fransman; zijne moeder was een Engelsche en hij was in een ver van Frankrijk verwijderd eiland geboren; Frankrijk was met vele andere landen in oorlog, Napoleon deed zich als opperbeer van dit rijk uitroepen en sloeg, op het hoofd van al zijne troepen, langen tijd de naburige volken. Van de opafgebroken oorlogen vermoed, en een onderdaan willende straffen die zijn vaderland verloochend had, zond Engeland Nelson af, die het Fransch leger versloeg, zich van Napoleon meester maakte en hem verbande naar een eiland alwaar hij stierf. Napoleon was een groot krijgsman; maar Nelson was grooter dan hij.

NEEDERLAND.

S BOSCH, 23 april. Bij openbare aanbesteding is gisteren de aanleg van eenen nieuwen grindweg van Hrasden naar Werkendam toegewezen, aan den hannemer S. Trugg voor de som van f. 73,600.

De Arnhemsche Courant meldt, dat de opening van den Rijnspoorweg, tot aan Arnheim, alreeds bepaald is op donsdag den 13den der volgende maand.

Men leest in het Journal de Bruxelles:

Sedert eenigen dagen spreekt men veel van eenen spoorweg bestemd om Luik met Maastriech te verbinden. Het schijnt dat de regering in geenzins gezind is om vergunning te verlenen tot de aanleg van die linie, welke, volgens de laatste kolenmarkt voor Holland te Maastriech, tot vestigen ten nadeele van Luik. Eene linie welke van gunstiger schijnt te zullen opgenomen worden te die van Antwerpen naar Breda, voor welke eene maatschappij, uit Hollandsche en Belgische kapitalisten zamen gesteld, waarschijnlijk weltra concessie zal vragen. Reeds zijn onderscheidene vergaderingen gehouden om die maatschappij te constituieren; en alles doet voorzien, dat de laatste moeyelijkheden binnen een kort tijdsverloop opgegeven zullen zijn.

Zekere Duitscher, die zich hier te lande eenige maanden heeft opgehouden onder den warden of verdichten naam van Johann Carl Gorgas, heeft zich te Amsterdam schuldig gemaakt aan opening van een handelshuis en van eenen fabriek van f. 40,000. De heer G. is 45 jaar oud, is een fabrikant of koopman, en zegt te Berlin te wonen. Hij is lang 5 voet en 5 duim, Pruisische maat; eenigzins kaal, voor op het hoofd, heeft blond en grayschtig haar en een klein baardje, is hol en dik van aangezicht en vrijgezet van postuur. Hij is houder van een paspoort op 28 maart 1845 door den Pruisischen consul te Amsterdam afgegeven. Hij spreekt goed en vrij Duitsch, en heeft eenen en de meesters van een beschoold en welopgevoerd man.

S HAGE, 21 april. De Tweede Kamer der Staten-generaal heeft in hare zitting van voorbijgaende, na eene korte beraadslaging, met 47 tegen 5 stemmen, het wetsontwerp betrekkelijk de wettelijke verandering omtrent Limburg aangenomen.

De openbare beraadslaging over het wetsontwerp betrekkelijk de invordering der directie be-

...ingen, die mede in die zitting zou plaats heb-
ben, is uitgesteld geworden, naar in dat wets-
ontwerp door de regering nog nadere wijzigingen
gebragt zijn, van dien aard, dat de centrale af-
deeling het raadzaam heeft geoordeeld, om die
aan een onderzoek in de afdeelingen te onder-
werpen.

— Het reeds Z. d. dezer dagen bebaagd te be-
nemen president van den Hoogen raad der Neder-
landen, den heer mr. W. B. Drogen Gustigs van
Tegelen, thans vice-president, bij dat hoogste
regterlijk collegie, en tot vice-president van den
hoogen raad, mr. J. op den Hooff, thans raadsheeren
in dien raad.

— Bij besluit van den 19 dezer, no. 77, heeft
Z. M. benoemd:
tot secretaris der gemeente Venray, in plaats van
wilen J. R. Bousch, G. van der Burg.

— De belanghebbenden worden herinnerd, dat
de aangiften der paarden, welke men in de maand
september aanstaande kon wenschen te doen mede-
dingen in de harddraverijen, door de sociëteit tot
aanmoediging van de verbetering van het paarden-
ras uitgeschreven, voor 1 mei aanstaande moet
plaats hebben, en dat gelijktijdig het vereischt
certificaat moet worden overgelegd.

— Door het comitè voor het zangersfeest, dat
te Cleef den 16 july plaats zal hebben, zijn ook
al de Nederlandsche mannenkoor-gezelschappen
ter bijwoning uitgenoodigd.

— Een der plaatselijke besturen in deze provin-
cie heeft voorlichting verzocht, hoedelijk bij het
opmaken der aanvragen om schadevergoedingen
wegens ten gevolge van besmettelijke ziekte, ge-
dood of gestorven vee, over het eerste kwartaal
dezes jaars, moet worden gehandeld, met betrek-
king tot de gevorderde overlegging van eene kwit-
tentie wegens de betaalde belasting voor de ge-
storven runderen, of het bewijs dat zij in de be-
schrijving zijn begrepen, welke stukken toch, bij
het eindigen van de heffing dier belasting met het
afgelopen jaar, door de ontvangers niet voor dit
jaar kunnen worden afgegeven.

Deze vraag aan den minister van binnenlandsche
zaken onderzopen zijnde, is door zijne excellentie
te kennen gegeven, dat, bij de aanvragen om ver-
goeding voor gedood vee, of voor de bekleedselen
van gestorven vee, welke na den 31 december
1844 zullen zijn gedood of gestorven, geene kwit-
tentie wegens de betaalde belasting kunnen en
mitsdien niet behoeven te worden overgelegd, tot
zo lang dat de thans bij de tweede kamer der
staten generaal aangehangene wet, krachtens welke
de belasting, ten behoeve van het fonds voor den
landbouw over 1845 zal worden uitgeschreven, zal
zijn aangenomen en van kracht geworden, als wan-
neer het bij § 6 van art. 9 der wet van den 30 mei
1840 (staatsblad n. 16) gevorderd bewijsstuk weder
bij de aanvragen om vergoeding zal behoeven te
worden gevoegd.

ROTTERDAM, 21 april. Aan een onzer handel-
huizen wordt onder dato 18 dezer uit Emmefik
geschreven:
Heden vóór ons aan onze werf liggend en
naar Keulen bestemd schip in brand, en in weer-
wil van alle aangewende moeite om het te redden,
alszoo men en alleen in het eenige voeten diep
tegen zinken. Het had zijne volle lading in,
was voor weinige jaren nieuw gebouwd, en be-
hoorde den schipper Diech uit Rees. De waren
moeten gróóten deels verzekerd zijn. Dat ongeluk
had nog groeter rampen worden, indien niet toe-
vallig eene stoomboot, aan de Dusseldarpsche
maatschappij toebehoorende, aanwezig ware ge-
weest, en het brandend schip naar den tegen-
over liggenden oever gesleept had.
WELDOORN, 17 april. Naar men verneemt
zullen, in den loop der maand july aanstaande,
alhier door de sociëteit der Valkenjagt belangrijke
weddenen gehouden worden, en zulks met he-
doel, om in deze omstreken de smaak tot verbe-

tering van het paardenras op te vlekken en aan te
moedigen. Aan de gelijkmaking der daarvoor be-
noodigde baan, waarvan de lengte op ongeveer
2700 ellen en de breedte op 30 ellen worden
geschat, wordt niet lver gewerkt.

LATERE BERIGTEN.

In de jongste brieven van de Russische gren-
zen wordt gewag gemaakt van de ontzaggelijke
toebereidselen, welke door Rusland voor den aan-
staanden veldtocht tegen de Cirkassiërs gemaakt wor-
den. Het operatie-korps zal 180 duizend man sterk
zijn. De Russische legatie te Constantinopel blijft
niet verkelops. Over de zich aldaar bevindende
Cirkassiërs wordt steeds een streng toezigt ge-
houden.

— De kamer der Fransche afgevaardigden heeft
in hare zitting van den 21 dezer, een ontwerp
gemaakt met de bepaling dat het wets-ont-
werp betrekkelijk de concessie. De eerste spreker was
de heer Liathères, die het ontwerp met levigheid
bestreed, hetwelk vervolgens beurtelings door
de heeren de Morny en de St. Priest verdedigt en
door den heer de Sade met kracht aangevallen
werd. Bij het vertrek van den post bekomen de
heer de Lamartine het spreekgestoelte, ten einde
zich tegen de concessie te verzetten.

— De minister Guizot schijnt van zijne kort-
stondige ongesteldheid geheel en al hersteld te
zijn; hij is althans den 20 uitgereden en heeft
zich den volgenden dag op nieuw met de
zaken van zijn departement bezig gehouden; er is
sprake van eene reis naar de wateren van Vichy.

— De laatste berigten uit Bourges stellen den
toestand der gemalin van don Carlos als zeer
zorgwekkend voor. De prinses ligt voortaan eene
belommerde ademhaling.

— In de polytechnische school te Parijs zijn
den 20 dezer ernstige wanordeligheden voorge-
vallen. Vier en twintig kweekelingen zijn naar de
gevangenis van het gesticht en elf naar de mili-
taire gevangenis van de Abdij gebragt. De raad
van discipline zou den 21 bijeenkomen, om over het
lot van eenige der weespandigen uitspraak te doen.

— De *Moniteur Parisien* deelt de volgende brief-
wisseling mede uit Algiers, gedagteekend 10 april,
»De weinige tijd welke de marschall Bugeaud
aan zijne inapoclie reis naar het westen heeft
besteed, heeft ons de verzekering gegeven, dat
naar zijn kant alles rustig is, dat de voorgeswende
tegenwoordigheid van Abd-el-Kader geene dat men
ste aandacht verdient, en eindelijk dat de generaal
de Lamartinière bij magte is, om elken spawal, van
welke zijde die ook mocht komen af te weren.

— Tot de aangekondigde expeditie tegen de Kabylen
is thans stellig besloten; met de toebereidselen
houdt men zich zóó ver bezig, dagelijks nemen de
stoombooten koopvaardij-schepen op sleepstouw,
welke laatsten naar Delya, Bugele en naar de oer-
rige punten der kust gezonden worden.

— Alle berigten omtrent het beoogde
pens één punt: namelijk dat in dat rijk de ver-
schagenste regeringsoverheid heerscht. Men doet zich
in het binnenland voltrekt niet wagen en op de
kust is het zelfs in verge no niet veilig. Repisting
neemt aanhonderd van en alles doet eene ophan-
den zijnde omwenteling vreezen. (Toulonnais.)

Advertentien

SPIEGEL-, LIJSTEN- EN BAROMETER-FABRIJK.
Wed. J. BORZO en Zonen te 's Bosch, ad-
vertieren, dat zij thans ruitte zijn, voortien van
Fransche SPIEGELS, in alle Maten, met naar
den laatsten smaak vervaardigde à Talon, Ara-
besque en Renaissance-Lijsten, voor de minst-
mogelijke, doch vaste prijzen.

De Ondergeteekende bevestigt zich bij voorts
daring in de gahat van heeren Likeur-
kers, Koekbakkers, Rolletjeskijpers, Kua-
septiesmakers, Grossiers in Koloniale waren
etc., tot het leveren van WITTE, LIKEUR
of ROEKBAKKERS SINDROOP, ZWARTE SINDROOP
(ongemelend), gebrande of KOFFIJ SINDROOP
tot civiele prijzen.
's Bosch 23 April 1845.
G. M. VAN DE VEN Gz.
Vughterststraat.

Men verlangt ten spoedigste een **Tin-** en
Loodgieters-knecht, welke het
DRAAIEN goed verstaat, van goede getuig-
schriften voorzien; adres franco brieven bij
C. A. VOS, Tin- en Loodgieter te Gorinchem.

Te Huur

Huis en Schuur met ges VERTREK-
KEN, waaronder vier met plannen vloer
KELDER, ZOLDER en verdere GEMAKKEN,
benevens grooten TUIN beplant met Vrucht-
boomen, staande en gelogen te Uden omtrent
het Kruisheenen-klooster. — Te aanvaarden
1 Mei e. k. Te bevragen bij den eigenaar
H. VAN LIESHOUT te Uden.

Bij Gebr. MULLER, Boekh. te 's Hertogen-
bosch, ziet op heden het licht:

Het NOVAAL TIENDREGT van het Duikem in
Noord-Brabant ghrandhaafd. Bij arrest van
den Hoogen Raad der Nederlanden van den
4 April 1845. Rondende versittinging. Na
het arrest van het Prov. Gerechtsh. in Noord-
Brabant van den 4 November 1843. Aan-
hangsel tot de Pleitrede over het wettig voort-
durend bestaan van het Dominiaal Tiendregt,
enz. van Mr. J. E. MAURITZS GANDER-
HEYDEN, 's Rijks Advocaat te 's Hertogen-
bosch. Prijs. . . . f 030.

Van de Pleitrede zelve zijn nog eenige
weinig exemplaren a f 1.50 te bekomen.

Graanmarkt

ANSTEDAM 21 APRIL
Tarwe prijsh.; 130 p. o. wib. Pools f 282;
120 p. p. dito f 280; 129 p. Wismar f 248; 130
p. p. o. o. Zeeuws. f 276; 125 p. w. Vriesche f 180;
129 p. Rost. op het water f 246; 126 p. o. Gro-
ninger f 215; 129 p. wib. Pools. f 270; 129 p.
b. dito f 265; 127 p. Pommer f 246; 127 p. o. o.
Regge iets hooger bij partij verkocht: 118, 119
120; 124 p. Pilsen f 171, f 173, 175 177; p. p.
o. Pilsen f 185; 4 1/2 p. Arch. f 168.
Eerst in een doen: 105 p. Vriesche f 140; 102;
104 p. o. w. f 134, 137; 100 p. Knobbe,
f 125.
Haver zonder handel.
Boekweit tet f 6 a 8 hooger met veel haffive
verkoene: 117 p. Amerik. f 200; 116; 117 p. Wier
f 200; 202; 116 p. Gooische f 200; 114 p. o. o.
deit f 185; 140 p. j. Vriesche f 200; 110 p. dito
ditte f 200 uit de Zeeuwsche.
Nog verkocht: 116 p. jarige Vriesche Boekweit
f 202 bij partij naar de Zeeuws.
Koolzaad prijsh.; Gron. 53 p. Oostvr. 55 p. oud
deit f 50 p.
Lijnzaad in een doen; 106; 107 p. wib. f 260.
Raapolie williger; per Gw. f 32; Vlieg. 37; 1/2
met f 37; seot. f 38; out. 30; 10 v. f 39; deit
f 39;
Lijnolie per Gw. f 24; 1/2 Vlieg. f 26. Hennep-
olie per Gw. f 7; Vlieg. f 8 1/2;
Raaploeken f 8; 1/2 Lijnloeken f 8;
Beurs van Amsterdam.
Maandag 21 April, ten vier ure.
w. s. 21 pCt. 64; Naarw. 13 pCt. 78; Dito Cortic. 4 pCt.
100; Am. Synd. 4 pCt. 100. Dito 3 pCt. 94; 24. Han-
dels. 152; 1/2; Oud-lid. 4 pCt. 100; Ardoins 85 p. ec. 25.
Dito Onbep. 24; Spanje Bincaal 8 pCt. 64; 1/2; Passive 78.
Port. te Lond. 21 pCt. 67; 68. Oud e Russen 4 pCt. 99.
Do. Stieglitz en Co. 93 Mexik. 49; 1/2. Col. ex Venez. 141.
Tok. drukkerij van D. A. A. DE ROOY.